

“Eigen windenergie zou het voor ons helemaal afmaken”

Tholen - Ongeveer anderhalve winter heeft Kok Aardbeien inmiddels ervaring met de zonneboiler die naast de aardbeienkas in Zwaagdijk-Oost staat. Dankzij de investering realiseren Arjen en Esmeralda Kok een forse gasbesparing. Zonder de zonneboiler waren ze naar eigen zeggen middenin de gascrisis al klaar geweest.

Om het als relatief kleine teler nog duurzamer te doen, hebben ze hun zinnen nu gezet op een eigen kleine windmolen. Sinds de bekendmaking van nieuwe belastingregels volgens hen noodzakelijk om als aardbeientelers hun pensioen te halen en nog jarenlang al hun trouwe afnemers van de lekkerste aardbeien te kunnen voorzien. Helaas werkt de gemeente vooralsnog niet mee bij de nieuwste plannen.

Arjen en Esmeralda Kok telen aardbeien in Zwaagdijk-Oost

Los van de veiling

Als we op een grijze woensdagmiddag in medio februari in de nieuwste van de drie kassen staan, hangen de eerste groene aardbeitjes al aan de planten. Het is behaaglijk warm, maar wel te donker. Pasen halen met grote volumes, dat wordt hem niet. De eerste rijpe kilo's zullen voor de huisverkoop zijn.

De huisverkoop is een belangrijk onderdeel voor het bedrijf. Daarnaast is afzet bij onder meer twee lokale supermarkten. Een derde vaste afnemer is er de laatste jaren ook bijgekomen. Daarmee kunnen de telers, die met ingang van dit jaar uit The Greenery zijn gestapt, het volume dat voorheen naar de veiling ging ook dit jaar goed kwijt.

Dat ze met ingang van 1 januari uit The Greenery zijn gestapt, heeft alles te maken met de bedrijfsomvang, legt Esmeralda uit. Als relatief kleine teler met 4000 vierkante meter glas en daarnaast buitenteelt hebben ze niet de volumes die geëist worden voor telers binnen een coöperatie die aanspraak maakt op Europese SIG&F-subsidie. Ook andere telers liepen tegen hetzelfde probleem aan, weten ze.

In nauw overleg met The Greenery is voor het ras Fandango gekozen in de nieuwste kas.

Zonneboiler geeft gasbesparing

De beperkte bedrijfsomvang blijkt een rode draad in het enthousiaste ondernemersverhaal dat we te horen krijgen tijdens de rondleiding op het bedrijf. Daarbij komen we eerst via de oudste van de drie kassen, die wel vol planten staat maar nog wel koud ligt, door een gordijn van noppenfolie voor extra isolatie in de kas die in 2022 nieuw is gebouwd. Er kwam 1200 vierkante meter bij. Te weinig voor veel kassenbouwers. Prins hapte wel, ook omdat het verhaal te mooi was. De oudste kas was er ook al een van Prins.

Als we omhoog kijken in de nieuwste kas, zien we bovenin verwarmingsbuizen hangen. Tegenwoordig niet meer zo gebruikelijk, weet Arjen, maar in zijn situatie juist handig. Dankzij de zonneboiler kan de teler gebruikmaken van laagwaardige warmte. Om die vervolgens weer goed terug te koelen via koudere afdelingen, en omdat buisrails ontbreken op het bedrijf, is het de beste optie.

In de winter van 2022/2023 is er dankzij de nieuwste investeringen zo'n dertig procent op gas bespaard. Zo'n vijftig procent is mogelijk, maar hoewel het systeem zelf direct goed werkte, bleek optimaal inpassen van de zonneboiler in de bedrijfsvoering nog wel even een uitdaging. Inmiddels is na onder meer klimaatcomputeraanpassingen dat wel gelukt.

De keuze van Kok Aardbeien voor een zonneboiler kreeg sindsdien navolging bij diverse bedrijven, waaronder een smederij en een ijsmaker die zijn toppings met boilerwarmte verwarmt. Helaas voor nieuwe geïnteresseerden is de ISDE-subsidie die de telers uit Zwaagdijk konden ontvangen in 2024 fors naar beneden bijgesteld.

Windmolen voor elektriciteit in de winter

Een nieuw project waarmee de telers inmiddels druk zijn is ook gericht op verdere verduurzaming van het aardbeienbedrijf. Naast de zonneboiler, zonnepanelen en een ketel voor de broodnodige CO₂ – iets wat mensen dikwijls vergeten, benadrukt Arjen – zou een kleine windmolen het verhaal afmaken. De windmolen, die vijftien meter hoog zou moeten worden en waarvoor de telers een versie met houten wieken op het oog hebben, levert namelijk ook elektriciteit in de winter.

Nu is het zo dat de telers dankzij de zonneboiler, die de buffer vol draait, warmte hebben voor zo'n één à twee dagen. Een extra buffer installeren kan, maar anders dan collega's met een zonneboiler kan Kok Aardbeien geen warmte in de bodem opslaan. Blijft de uitdaging dat alsnog de ketel aan moet om bij te verwarmen. Arjen: "Dat is echter met de nieuwe wetgeving vanaf 2027 niet meer te betalen."

Nadeel van belastingwet

Deze winter zaten de telers zonder vast gascontract. Dat pakte, kunnen ze nu zeggen nu de gasprijs onverwacht laag is gezakt, goed uit, maar met de nieuwe belastingregels realiseren zij zich dat het gasgebruik nog verder omlaag moet. Arjen: "We zitten in de duurste schijf. Het zou eerlijker zijn als iedereen, groot of klein, hetzelfde zou betalen." Dit voorjaar verwachten ze weer gas vast te kunnen leggen.

Met extra elektriciteit van de windmolen zou elektrische bijverwarmen mogelijk worden. Op die manier kunnen de telers het seizoen vervroegen. Iets waarop ook na installatie van de zonneboiler was gehoopt, maar wat afgelopen voorjaar niet helemaal lukte. Het ras Fandango doet het goed in een wat koudere teelt, maar met ook een stabielere oogst waren de volumes niet dusdanig dat ook de supermarktklanten direct vroeg op Kok-aardbeien konden rekenen.

Arjen kent collega's die om vergelijkbare redenen als zijn bedrijf een warmtepomp hebben aangeschaft. De elektriciteitsrekening in de winter, daar schrokken zij echter wel van, weet hij.

De verwarmingsbuizen hangen bovenin. Tegenwoordig niet meer zo gebruikelijk, weet Arjen, maar voor in zijn situatie juist handig. Zo kan hij de gebruikte warmte van de zonneboiler goed terugkoelen.

Op eigen benen bedrijf opgebouwd

In de gemeente Medemblik is een pilotproject uitgeschreven gericht op windmolens bij bedrijven. Vijftien bedrijven maakten aanspraak op vijf pilotplekken. Kok Aardbeien viel buiten de schifting. Arjen en Esmeralda hebben er begrip voor, maar vermoeden wel dat het niet in hun voordeel is dat ze relatief klein zijn.

Toch laten ze het er niet bij zitten. Donderdag 29 februari spreekt de gemeenteraad over de pilot. Arjen en Esmeralda zullen er inspreken. Het verklaart het heldere verhaal dat ze op de grijze woensdagmiddag in de kas vertellen. Ze zitten goed in de materie. Doen ze dat eigenlijk allemaal zelf? Ja, zo blijkt, ze hebben geen adviesbureau aan hun zijde, maar met hulp waar nodig lezen ze zich zo goed mogelijk in.

Die tactiek heeft zijn vruchten al afgeworpen. Na het instappen van Arjen en Esmeralda in 2001 is een mooi familiebedrijf verder uitgebouwd. Gerard, de vader van Arjen die even komt buurten, komt het ook even bekijken. Hij kan tevreden zijn, maar constateert wel dat de groei er wat meer in zou mogen in de teelt. Maar ja, de zon, daar hebben de telers helemaal geen invloed op. Zelfs in moderne kassen blijft de aardbei een natuurproduct.

Publicatiedatum: wo 28 feb. 2024

Auteur: [Thijmen Tiersma](#)

© [GroentenNieuws.nl](#)